

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۴» - مغالطات همچون بیماری‌هایی هستند که باید از دچار شدن به آن‌ها بر حذر بود از این رو دانستن آن‌ها برای منطق‌دان لازم است تا بتواند با آن‌ها مبارزه کند. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: پیشگیری بهتر از درمان است.
گزینه «۲» و «۳»: علم منطق را از نظر روش‌های جلوگیری از مغالطات، به علم پزشکی تشبیه نموده‌اند.
(لطفی) (منطق دهم - منطق ترازوی اندیشه - صفحه ۳)
- ۲- گزینه «۱» - جملات بی‌معنا و جملات ناقص و جملات انشایی از نظر منطقی تصورند و در منطق فقط به جملات خبری صادق که با فعل ربطی (است - بود - شد - گشت - گردید) و در ساختار الف ب است / نیست بیان می‌شوند تصدیق می‌گویند. مانند: امروز دوشنبه است / نیست و ...
تحلیل گزینه‌های نادرست:
گزینه «۲» و «۴»: مانند زمین کروی است / زمین مسطح نیست ← تصدیق
گزینه «۳»: عدد ۴ زوج است / عدد ۴ فرد نیست ← تصدیق (لطفی) (منطق دهم - منطق ترازوی اندیشه - تصویر و تصدیق - صفحات ۳ و ۷)
۳- گزینه «۴» - برخی نتیجه‌گیری‌های غلط (مغالطه) را می‌توان در ذیل دو یا چند مغالطه قرار داد. بنابراین در بحث مغالطه تشخیص رُخ دادن مغالطه مهم است نه تمایز دقیق نوع مغالطه. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: مغالطات امروز بی‌شمار هستند به همین خاطر در کتاب‌های جدید منطق دسته‌بندی مشخصی از آن‌ها ارائه نمی‌شود.
گزینه «۲»: تشخیص رُخ دادن مغالطه مهم است نه تمایز دقیق نوع مغالطه
گزینه «۳»: مغالطه با غلط تفاوت دارد، غلط به عبارت یا جمله‌ای گفته می‌شود که مطابق واقعیت خارجی نباشد ولی مغالطه به معنای نتیجه غلط گرفتن است. (لطفی) (منطق دهم - لفظ و معنا - مفهومی از مباحث مغالطات - صفحه ۱۳)
۴- گزینه «۲» - اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهر مشترک دارند باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ می‌شود که یکی از شایع‌ترین (رایج‌ترین) انواع خطاهای ذهنی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: قسمت اول گزینه نادرست است.
گزینه «۳»: هر دو قسمت گزینه نادرست است.
گزینه «۴»: قسمت دوم گزینه نادرست است. (لطفی) (منطق دهم - لفظ و معنا - اشتراک لفظ - صفحه ۱۳)
- ۵- گزینه «۳» - مفهوم کلی مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را دارد خواه از موارد واقعی خارجی باشد یا از موارد فرضی مانند انسان و حیوان و کتاب درسی و ... که مصادیق واقعی خارجی دارند و مانند دیو که تمامی افراد آن فرضی هستند و مانند خداوند که یک مصداق واقعی خارجی بیشتر ندارد ولی افراد متعددی برای آن قابل فرض است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: مفهوم کلی قابلیت انطباق بر افراد متعدد را دارد خواه واقعی خواه فرضی.
گزینه «۲» و «۴»: مفهوم خداوند کلی است ولی اسامی خاص آن مانند یَهُوَه، مَزدا و الله جزئی هستند.
(لطفی) (منطق دهم - مفهوم و مصداق - صفحه ۲۰ - مفهوم جزئی و مفهوم کلی - صفحه ۲۱)
- ۶- گزینه «۲» - انسان و مسلمان عموم و خصوص مطلق است زیرا انسان مطلقاً عام‌تر از مسلمان است و مسلمان داخل در انسان است و نسبت انسان و ایستاده مین وجه است زیرا یک سری مصادیق مشترک دارند (انسان‌های ایستاده) و یک سری مصادیق متفاوت (انسان‌های غیر ایستاده و ایستاده‌های غیر انسان) - دایره هندسی مطلق متداخل و مین وجه متقاطع است. تحلیل گزینه‌های نادرست:
گزینه «۱» و «۳»: نسبت مصادیق انسان و مسلمان مطلق است نه مین وجه.
گزینه «۴»: نسبت انسان و ایستاده مین وجه است نه تساوی. (لطفی) (منطق دهم - مفهوم و مصداق - رابطه میان مصادیق دو مفهوم کلی - صفحه ۲۰)
- ۷- گزینه «۱» - در دسته‌بندی مفاهیم از مفهومی عام (کلی) آغاز می‌کنیم و به مفهومی خاص (جزئی) می‌رسیم که البته منظور جزئی اضافی است نه جزئی حقیقی. در یک دسته‌بندی درست لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر رابطه عموم و خصوص مطلق و اقسام مختلف یک مفهوم باید نسبت به یکدیگر رابطه تباین داشته باشند. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۲» و «۳» و «۴»: قسمت سوم و چهارم گزینه نادرست است.
(لطفی) (منطق دهم - مفهوم و مصداق - صفحه ۲۰ - استفاده از نسبت‌های چهارگانه در طبقه‌بندی مفاهیم - صفحه ۲۴)

- ۸- گزینه «۳» - تعریف به ذکر مصادیق در مواردی مناسب است که بتوان به نحوی مصادیق آن مفهوم را به افراد معرفی کرد یعنی مفاهیمی که مصادیق واقعی خارجی ندارند و مصادیق آن‌ها ذهنی و فرضی است تعریف به ذکر مصادیق ندارند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: معنای لغوی و مترادف حیوان را ذکر کرده‌ایم پس تعریف لغوی است که به آن تعریف لفظی نیز می‌گویند.
- گزینه «۲»: برای مفهوم معلم مثال زده‌ایم و به برخی از مصادیق آن اشاره نموده‌ایم.
- گزینه «۴»: به تحلیل منطقی مفهوم حیوه از طریق ذکر یک مفهوم عام و یک مفهوم خاص پرداخته‌ایم به این‌گونه تعاریف، تعریف مفهومی می‌گویند. (لطفی) (منطق دهم - اقسام و شرایط تعریف - صفحه ۲۹ - اقسام تعریف - صفحه ۳۰)
- ۹- گزینه «۳» - تعریف انسان به حیوان راست‌قامت یا مستوی‌القامه، تعریفی مفهومی از انسان است که شامل همه افراد انسان می‌شود (جامع هست) ولی مانع ورود حیواناتی همچون گوریل به تعریف انسان نمی‌شود. (مانع نیست) بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: در تعریف فوق از انسان یک مفهوم عام و یک مفهوم خاص برای انسان ذکر شده است بنابراین تعریف مفهومی است نه لغوی.
- گزینه «۲»: تعریف فوق مانع ورود حیواناتی همچون گوریل به تعریف انسان نمی‌شود پس مانع نیست.
- گزینه «۴»: تعریف جامع هست زیرا همه انسان‌ها حیوان راست‌قامت یا مستوی‌القامه هستند. (لطفی) (منطق دهم - اقسام و شرایط تعریف - صفحه ۳۹ - شرایط تعریف صحیح و تمرین کتاب درسی - صفحه ۳۶)
- ۱۰- گزینه «۲» - رابطه تفکر با تفکر فلسفی رابطه عموم و خصوص مطلق به اعم بودن تفکر و اخص بودن تفکر فلسفی است.

دایره‌های متداخل

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱» و «۴»: در عموم و خصوص من وجه دو مفهوم فقط در برخی مصادیق مشترک‌اند.
- گزینه «۳»: تفکر فلسفی زیرمجموعه (جزئی تر - خاص تر) تفکر است نه برعکس. (لطفی) (فلسفه یازدهم - چیستی فلسفه - صفحه ۲ - به کار ببندیم - صفحه ۱۱)
- ۱۱- گزینه «۳» - مبانی زیربناهای علوم در فلسفه‌های مضاف یا فلسفه‌های علوم قرار دارند و آن‌چه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود اساس و شالوده نظریات در علوم قرار می‌گیرد - یکی از شاخه‌های مهم فلسفه‌های مضاف فلسفه علوم اجتماعی است که یکی از مسایل آن این است که اصالت با فرد است یا جامعه؟ بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۲»: وجودشناسی و معرفت‌شناسی ریشه و بخش اصلی فلسفه است که در وجودشناسی به بحث از مسایل کلی مربوط به هستی و در معرفت‌شناسی به بحث از مسایل کلی شناخت و حقیقت و ماهیت معرفت پرداخته می‌شود.
- گزینه «۴»: فلسفه علوم طبیعی یکی از فلسفه‌های مضاف است که به بحث از مبانی و اصول کلی علوم طبیعی مثل فیزیک و شیمی می‌پردازد ولی مثال ذکر شده برای آن به فلسفه علوم طبیعی مربوط نمی‌شود و به معرفت‌شناسی مربوط می‌شود. (لطفی) (فلسفه یازدهم - ریشه و شاخه‌های فلسفه - صفحه ۱۲ - فلسفه‌های مضاف و علوم - صفحه ۱۵)
- ۱۲- گزینه «۱» - اندیشیدن فیلسوفانه غور در باورهای مربوط به زندگی است، آموختن چرایی و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: قسمت‌های دوم و سوم گزینه نادرست است.
- گزینه «۳» و «۴»: باورهای مربوط به زندگی پاسخ سؤال است نه باورهای مربوط به هستی. (لطفی) (فلسفه یازدهم - فلسفه و زندگی - صفحات ۱۹ و ۲۱)

- ۱۳- گزینه «۴» - افلاطون که از بزرگ‌ترین فیلسوفان تاریخ است تمثیلی دارد که به تمثیل غار مشهور است او در این تمثیل می‌خواهد نشان دهد چگونه فلسفه انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: دوری از مغالطه‌ها از آثار و فواید و کارکردهای عملی فلسفه در زندگی است.
- گزینه «۲»: ایجاد خودآگاهی و خویش‌شناسی در انسان هدف سقراط در فلسفه‌اش است و بزرگ‌ترین فلاسفه لقب افلاطون است و سؤال به فلسفه افلاطون اشاره دارد
- گزینه «۳»: آموزش راه صحیح تفکر و درست اندیشیدن هدف و وظیفه منطقی است نه فلسفه (لطفی) (فلسفه یازدهم - فلسفه در زندگی - صفحه ۱۹ - برخی فواید تفکر فلسفی - مثالی برای استقلال در اندیشه و رهایی از عادات - صفحات ۲۲ تا ۲۵)
- ۱۴- گزینه «۲» - بی‌تردید (نه احتمالاً) هر جا تمدنی شکل گرفته کسانی هم بوده‌اند که درباره اساسی‌ترین مسأله‌های هستی و زندگی بشر (مسائل فلسفی) می‌اندیشیده و سخن می‌گفته‌اند گرچه آثار مکتوبی از آنان به ما نرسیده باشد و ما اطلاعی از آن اندیشه‌ها و سخن‌ها نداشته باشیم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: برای دانش فلسفه نمی‌توان از نظر زمان و مکان آغازی تعیین کرد البته این سخن درباره همه دانش‌ها صدق می‌کند.
- گزینه «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در مورد آغاز فلسفه است. (لطفی) (فلسفه یازدهم - آغاز تاریخی فلسفه - صفحات ۲۸ و ۲۹)
- ۱۵- گزینه «۴» - تالس در قرن ششم قبل از میلاد می‌زیست و از او هیچ نوشته‌ای باقی نمانده است و از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی برخی از افکار او را به دست آورده‌اند. تالس عقیده داشت که آب اولین عنصر و پایه و اساس سایر چیزها است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۲»: مورخان فلسفه تالس را نخستین دانشمند یونانی می‌دانند زیرا اندیشه فلسفی مشخصی داشته است.
- گزینه «۳»: تالس در قرن ششم پیش از میلاد می‌زیسته و از او هیچ نوشته‌ای باقی نمانده است. (لطفی) (فلسفه یازدهم - آغاز تاریخی فلسفه - صفحه ۲۸ - فلسفه در یونان - صفحه ۳۰ تا ۳۳)
- ۱۶- گزینه «۴» - فرق بین ماهیت و وجود بی‌تردید یکی از اساسی‌ترین آراء و عقاید فلسفی در تفکر اسلامی است که پایه یکی از برهان‌های ابن‌سینا در اثبات وجود خدا به نام برهان وجوب و امکان قرار گرفته است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: پایه‌گذار فلسفه توماسی - تومیس در اروپا، توماس آکویناس است که با فلسفه ابن‌سینا آشنا بود و به همراه آلبرت کیبر و راجر بیکن فلسفه‌ای را در اروپا بین قرن‌های ۱۳ تا ۱۵ میلادی ترویج می‌کردند که بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد بود.
- گزینه «۲» و «۳»: سؤال در مورد برهان وجوب و امکان ابن‌سینا است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - هستی و چیستی - صفحه ۲ - گذری تاریخی - صفحه ۶)
- ۱۷- گزینه «۳» - خداوند ← واجب‌الوجود بالذات
- شریک الباری یعنی شریک خدا ← ممتنع‌الوجود بالذات چون مستلزم تناقض است.
- گلابی پرنده و غول ← ممکن‌الوجود بالذات و ممتنع‌الوجود بالغير
- روح و آخرت ← ممکن‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغير
- در مورد واجب‌الوجود و ممتنع‌الوجود در این گونه تست‌ها حتماً باید بالذات یا بالغير بودن آن مشخص شود چون هم بالذات دارند و هم بالغير. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - جهان ممکنات - تحلیل و تبیین - صفحه ۸، ۱۱ و ۱۲)
- ۱۸- گزینه «۲» - موضوعی که نسبت به محمول وجود رابطه محال و امتناعی دارد را ممتنع‌الوجود می‌گویند مانند شریک الباری، مثلث دایره‌ای و هر چیزی که مستلزم تناقض باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳»: صورت سوال به ممتنع‌الوجود مربوط می‌شود.
- گزینه «۴»: ازدهای هفت سر یک ماهیت است و هر ماهیتی ممکن‌الوجود است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - درس دوم: جهان ممکنات - تفکر: تکمیل کنید - صفحه ۱۲)
- ۱۹- گزینه «۱» - از نظر دکارت، درک انسان از علیت، درکی فطری است و نیاز به تجربه و آموزش ندارد ولی یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲» و «۳»: بیانگر دیدگاه تجربه‌گرایان است.
- گزینه «۴»: دیدگاه فلاسفه مسلمان است. (لطفی) (فلسفه دوازدهم - جهان علی و معلولی - صفحه ۱۵ تا ۱۸)

۲۰- گزینه «۳» - فیلسوفان - به جز فیلسوفان تجربه‌گرا - می‌گویند که این اصل نیز مانند خودِ اصل علیت یک اصل عقلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: طبق اصل سنخیت هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید بلکه هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود و پدید می‌آید.

گزینه «۲»: فیلسوفان می‌گویند همه انسان‌ها طبق اصل سنخیت رفتار می‌کنند مثلاً برای باسواد شدن درس می‌خوانند و برای سلامتی ورزش می‌کنند و ...

گزینه «۴»: فلاسفه - به جز فلاسفه تجربه‌گرا - می‌گویند با قبول اصل سنخیت است که می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه عقلی قائل شد.

(لطفی) (فلسفه دوازدهم - جهان علی و معلولی - سنخیت علت و معلول - صفحه ۱۳، ۱۸ و ۱۹)